

Література

1. Василюк Ф.Е. Психология переживания (анализ преодоления критических ситуаций) / Ф.Е. Василюк. - М.: МГУ, 1984. - 200 с.
2. Донченко Е.А. Личность. Конфликт. Гармония / Е.А. Донченко, Т.М. Титаренко. – К.: Политиздат Украины, 1989. - 175 с.
3. Штепа О. С. Особистісна зрілість: Модель. Опитувальник. Тренінг. Монографія. / О.С.Штепа. - Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008. - 210 с.
4. Олпорт Г. Становление личности: избранные труды. / Г.Олпорт. - М.: Смысл, 2002. - 462 с.
5. Фанталова Е.Б. Об одном методическом подходе к исследованию мотивации и внутренних конфликтов / Фанталова Е.Б. // Психологический журнал. - 1992. - Т. 13. - № 1. - С. 107-117.

Гордієнко К.

САМОАКТУАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТІВ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇХНЬОЇ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ

У сучасних реаліях сьогодення актуальними залишаються та потребують подальших досліджень проблемисоціалізації особи та становлення особистості в умовах ВНЗ. У зв'язку з цим постає проблема сприяння соціально-психологічної адаптації студентів, як найважливішої серед видів адаптації, та визначення шляхів підвищення її успішності. Стаття є результатом теоретико-емпіричного вивчення окресленої проблематики.

Розкриття суті соціально-психологічної адаптації нами здійснювалось в результаті теоретичного вивчення проблеми адаптації загалом, а саме таких питань, як визначення поняття адаптації, рівнів функціонування, її видів у контексті пристосування до ВНЗ, шляхів підвищення її ефективності та стан розробленості проблеми у психології.

У широкому розумінні, поняття адаптації визначається як процес пристосування людини до нових умов існування як

організму, носія психічного, носія соціального; в онтогенетичному плані адаптація є етапом соціалізації [9].

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить, що проблема адаптації розглядається у контексті фізіології людини (П.К. Анохін, І.П. Павлов, І.М. Сеченов, О.М. Кокун та ін.); соціалізації людини (Г.М. Андрєєва, А.А. Налчаджян, Т. Парсонс, Ж. Піаже, О.П. Хохліна та ін.). Проблему адаптації до ВНЗ вивчали Б.Г. Ананьєв, Г.М. Андрєєва, Т.О. Голубєва, Л.А. Пономаренко та ін. Відповідно, серед видів адаптації вирізняються фізіологічна, психологічна, соціальна та похідні – психофізіологічна, соціально-психологічна [9].

Адаптація до умов ВНЗ пов'язана зі зміною соціальної ситуації розвитку особистості. Під адаптацією студента розуміють не лише пристосування до нових умов його життєдіяльності і функціонування, а й його становлення як особистості. Зокрема, у дослідженнях визначаються рівні адаптованості та фактори, що обумовлюють успішну адаптацію студентів: 1) анатомо-фізіологічні особливості: вік, стать, стан здоров'я, розумова працездатність (фізіологічна); 2) особистісні особливості студента: мотиви, уміння, самооцінка, характер, темперамент, емоційний стан, інтелектуальна сфера (психічна); 3) соціальні фактори: навчальний заклад, група(соціальна) [5].

Узагальнення інформації щодо суті означеної проблеми дає підстави для визначення успішності адаптації як прагнення досягти гармонії між внутрішніми і зовнішніми умовами життя та діяльності. Особливе місце серед видів адаптації займає соціально-психологічна адаптація, і по мірі здійснення такої адаптації підвищується загальна адаптованість особистості [3].

У психологічній літературі соціально-психологічна адаптація визначається як: 1) процес пристосування до якісних змін зовнішнього середовища (А.В. Петровський, М.Г. Ярошевський); 2) процес взаємодії особистості і соціального середовища; 3) процес активного пристосування особистості до середовища, що змінилося, засвоєння відносно стабільних умов середовища (О.А. Урбанович); 4) багатоплановий процес активного пристосування психіки та поведінки особистості до умов соціального середовища, яке опосередковане провідною діяльністю

особистості на даному етапі її розвитку (О.Р. Ткачишина); 5) процес пристосування особи до умов життєдіяльності у соціальній групі, оптимізація взаємовідношень особи й групи, результатом якого є задоволеність взаємостосунками, емоційний комфорт, відсутності тривожності, агресивності та ін. (І.М.Матющенко, О.П. Хохліна [4] та ін.).

У монографії А.А. Налчаджяна відмічається, що соціально-психологічна адаптація - це процес взаємодії особистості та соціального середовища, спрямований на досягнення певної міри відповідності результатів діяльності вимогам соціуму; це самоорганізована система, де основними елементами є структурні компоненти особистості (когнітивний, практично-дійовий, емоційний) й особливості соціального оточення.

У якості критеріїв соціально-психологічної адаптованості студентів до ВНЗ В.Р. Чайка розглядає: 1) об'єктивні результати навчальної діяльності; 2) ступінь інтеграції особистості в колектив і соціальний статус учнів, їх громадська активність; 3) ступінь реалізації внутрішньо-особистісного потенціалу (самоактуалізація); 4) емоційне самопочуття, ступінь вираженості синдрому психоемоційного напруження (тривожність) та невротичних реакцій. Як показник дезадаптації студента розглядається тривожність, що перешкоджає нормальній адаптації, розвитку і продуктивній діяльності. Натомість успішність адаптації особи пов'язана з особистісним зростанням, її самоактуалізацією.

Феномен особистісної самоактуалізації в науковій літературі представлений ідеями екзистенційно-гуманістичного підходу і психосинтезу (Д.О. Леонтьєв, А. Маслоу, Г. Олпорт та ін.), відповідно до яких кожен індивід робить вільний вибір, наділений відповідальністю за розвиток системи цінностей, яка буде слугувати йому як спрямовуюча сила в досягненні осмисленого, повноцінного життя [8, с.210]. Самоактуалізація розглядається як прагнення людини до якомога повнішого виявлення і розвитку своїх особистісних можливостей та їх реалізація; ототожнюється з такими особистісними проявами, як самовіддача, самовираження, самоствердження та саморозкриття у професійній та інтимно-сімейній сферах життя, які дослідники відносять до її основних видів [6].

Щонайперше, виділяється професійна самоактуалізація особистості. Вивченню цієї проблеми присвячені роботи таких вчених, як Р. Ассаджиолі, Дж. Бьюдженталя, Л.Ф. Вязникової, А. Маслоу, Р. Мэя, К. Роджерса, В. Франкла та ін., вона визначається як пошук «себе в професії», власної професійної ролі, образу Я, професійного іміджу, індивідуального стилю професійної діяльності, визначення для себе професійних перспектив, їх досягнення, встановлення професійних цілей, прагнення до розкриття та реалізації свого потенціалу в обраній професії. Люди, які самоактуалізуються в обраній професії, прагнуть зробити все можливе для свого вдосконалення, щоб досягти вищого рівня професійного зростання через реалізацію себе.

На відміну від професійної самоактуалізації, самоактуалізація в інтимно-сімейній сфері передбачає більш глибокий, інтенсивний характер взаємин і взаємодій, їх інтимність. Психологи-гуманісти (І.В.Гребенніков, Е.І.Зрітнева, Б.С.Круглов, Н.В.Малярова, О.М.Сизанов, В.С. Торохтій, Т.О. Флоренська, Л.Б. Шнейдер та ін.) визначають, що інтимно-сімейна самоактуалізація особистості - це знаходження свого продовження у партнері, сім'ї; це позитивні, стійкі, особистісно значущі відносини, що є підставою для здійснення своїх життєвих цілей, для створення шлюбу і сім'ї.

Інтимно-сімейні відносини можуть сприяти чи перешкоджати самореалізації особистості кожного з подружжя. Позитивний вибір партнера сприяє особистісному і професійному розвитку особи, успішній та ефективній діяльності, створенню психологічного комфорту, підтримці адекватної самооцінки, відновленню ресурсів. Дисгармонія у відносинах тягне за собою витрату власного потенціалу та погіршення психологічного здоров'я [2].

Юнацький вік є сензитивним періодом розвитку феномену самоактуалізації загалом, а також виступає як період прийняття відповідальних рішень, що визначають усе подальше життя. Р. Хейвінгхерст, Л.Д. Столяренко, О.В. Самаль зазначають, що у студентські роки людина набуває професійної самоактуалізації та ідентичності в умовах навчально-професійної діяльності, основне завдання якої - зростання і самовдосконалення з метою подальшого

професійного та особистого розвитку. Відповідно, визначений віковий період, за Е.Г. Еріксоном, є етапом проходження людиною інтимно-особистісного становлення, суть якого полягає у здійсненні вибору між інтимністю, як позитивного наслідку розвитку сімейного життя, та ізоляцією. Таким чином, особистісна самоактуалізація може проявлятися у специфіці спрямованості людини на ті чи інші сфери життя, а також у рівні розвитку особистості.

Пошук наукового підтвердження про взаємозв'язок видів самоактуалізації (професійна, інтимно-сімейна) як чинників підвищення ефективності соціально-психологічної адаптації став поштовхом для проведення спеціального емпіричного дослідження, під час якого розв'язувалися такі завдання:

1). Емпірично вивчити у студентів успішність соціально-психологічної адаптації та загальної особистісної самоактуалізації; з'ясувати наявність та характер зв'язку між соціально-психологічною адаптацією та загальною особистісною самоактуалізацією (пілотажний етап дослідження).

2). Емпірично вивчити у студентів успішність самоактуалізації у професійній та інтимно-сімейній сферах життєдіяльності (основний етап).

3). З'ясувати наявність та характер зв'язку між успішністю соціально-психологічної адаптації та самоактуалізації у професійній та інтимно-сімейній сферах життєдіяльності.

Під соціально-психологічною адаптацією ми розуміли процес активної взаємодії особистості та соціального середовища з метою досягнення такої гармонії між ними, яка найбільшою мірою забезпечить ефективність діяльності, розвиток колективу й особистісне зростання. Соціально-психологічна адаптація вивчається через такі показники, як:

1) «адаптація», «самоприйняття», «прийняття інших», «емоційна комфортність», «інтернальність», «прагнення до домінування» (за К. Роджерсом, Р. Даймондом);

2) ступінь реалізації внутрішньо-особистісного потенціалу (самоактуалізація) та ступінь вираженості психоемоційного напруження (ситуативна та особистісна тривожність) (за В.Г. Чайкою).

Відповідно, тривожність у даному контексті розглядається як показник дезадаптації студента, що перешкоджає нормальній адаптації, розвитку та продуктивній діяльності; як готовність або схильність до переживання страху, що проявляється у стані доцільного підвищення сенсорної уваги і напруження в ситуації можливої небезпеки; як суб'єктивний прояв неблагополуччя особистості, пов'язаний з очікуванням невдач. Ситуативна тривожність характеризується як стан переживання напруги, занепокоєння, а особистісна - як стійка індивідуальна характеристика, яка відображає схильність суб'єкта до тривоги і передбачає наявність у нього тенденції сприймати досить широке коло ситуацій як загрозливі, відповідаючи на кожен з них певною реакцією.

Ми виходили з припущення, що адаптації особистості сприяє самоактуалізація [6], вивчення суті якої показало, що структуру цього психічного явища складають когнітивний, мотиваційний та поведінковий компоненти [1; 2; 7; 8]. Узагальнення даних щодо розуміння суті кожного компонента (О.М. Леонтьєв, Є.П. Ільїн, А.О. Реан, Н.Ц. Бадмаєва, С.Д. Чимбеєва та ін.) дозволило нам визначити зміст кожного з них. Під когнітивним компонентом ми розуміємо знання людини про себе, під мотиваційним – наявність відповідних мотивів, цінностей і установок особистості, під поведінковим – успішність в певній діяльності, психологічна готовність до неї.

Відповідно до розуміння суті кожного компонента особистісної самоактуалізації, визначаємо, що основними показниками прояву професійної самоактуалізації у когнітивному компоненті є знання студента про себе, свої можливості, сфери і способи їх прояву; у мотиваційному компоненті – наявність мотивації до навчальної діяльності; у поведінковому – успішність у навчанні; а основними показниками прояву інтимно-сімейної самоактуалізації у когнітивному компоненті є знання та уявлення студента про майбутні ролі в інтимно-сімейних відносинах; у мотиваційному компоненті – мотиви вступу до інтимно-сімейних стосунків; у поведінковому – готовність до стосунків та інтимно-сімейні ролі, які особистість виконує на даний момент.

Відповідно до етапів дослідження та суті досліджуваних явищ, була розроблена його методика. Для вивчення соціально-психологічної адаптації використовувались: методика К. Роджерса і Р. Даймонда, методика вивчення тривожності Ч.Д. Спілбергера, для вивчення загальної самоактуалізації – методика А.В. Лазуркіна в адаптації Н.Ф. Каліної (САМОАЛ). З метою вивчення професійної самоактуалізації застосовувалися метод анкетування для виявлення знань студентів про себе щодо професійної самоактуалізації та методика «Диференційно-діагностичний опитувальник» Є.О. Клімова (когнітивний компонент); методика вивчення мотивів навчальної діяльності в модифікації А.О. Реана, В.О. Якуніна (мотиваційний); метод аналізу документації для вивчення успішності навчання студентів (поведінковий). Для вивчення інтимно-сімейної самоактуалізації використовувалися методика «Рольові очікування і домагання у шлюбі» А.М. Волкової (РОП) (когнітивний); методика «Мотиви вступу в шлюб» С.І. Голода (мотиваційний); тест-карта оцінки готовності до сімейного життя І.Ф. Юнда та анкетування (поведінковий). Отримані емпіричні дані підлягали якісній та кількісній обробці.

На пілотажному етапі дослідження виявлено, що у студентів переважає середній рівень соціально-психологічної адаптації (41%), тобто у них наявні певні труднощі та існує необхідність сприяння у їх подоланні. Для визначення шляхів розв'язання проблеми, з урахуванням гіпотетичного припущення, здійснювалося виявлення наявності зв'язку між успішністю адаптації студентів за показником тривожності та самоактуалізацією особистості. На основі одержаних коефіцієнтів кореляції рангів Спірмена була побудована таблиця даних, що підлягала аналізу (див. табл. 1.).

Табличні дані показують наявність зв'язку тривожності (як показника дезадаптації) та самоактуалізації студентів. Слід зазначити, що найвищий рівень зворотнього зв'язку(при $\rho \leq 0,001$, $\rho \leq 0,01$) виявлено між ситуативною тривожністю (СТ) та самоактуалізацією за видами: «спонтанність», «аутосимпатія» ($\rho^s = -0,76$; $-0,78$). Тобто, чим більше особа здатна до самоактуалізації у плані становлення самоповаги, що є

Таблиця 1

Дані щодо зв'язку тривожності та самоактуалізації студентів
(ρ^s)

| Види самоактуалізації | Види тривожності | |
|--------------------------|------------------|------------|
| | Особистісна | Ситуативна |
| орієнтація в часі | -0,35 | -0,4 |
| цінність | -0,4 | -0,5 |
| погляд на природу людини | -0,37 | -0,22 |
| потреба в пізнанні | -0,05 | -0,01 |
| креативність | -0,67 | -0,53 |
| автономність | -0,06 | -0,25 |
| спонтанність | -0,62 | -0,76 |
| саморозуміння | -0,42 | -0,62 |
| аутосимпатія | -0,65 | -0,78 |
| контактність | -0,37 | -0,61 |
| гнучкість у спілкуванні | -0,27 | -0,16 |

джерелом формування адекватної самооцінки, тим нижчий рівень СТ вона має.

Кореляційний аналіз отриманих даних дозволив дійти висновку: чим вищий рівень самоактуалізації особистості, тим нижчий загальний рівень тривожності. Це уможливило припущення про самоактуалізацію студентів як важливого засобу зниження дезадаптації і підвищення успішності соціально-психологічної адаптації, необхідність перевірки якої зумовила проведення основного етапу дослідження.

Основний етап дослідження передбачав вивчення успішності соціально-психологічної адаптації у зв'язку з самоактуалізацією у професійній та інтимно-сімейній сферах життєдіяльності.

Виявлено, що у більшості студентів переважає середній рівень професійної самоактуалізації (77%) за показниками, які відповідають її компонентам:

- при вивченні знань студента про себе (когнітивний компонент) були виявлені усвідомленість вибору професії, адекватність цілей, але невпевненість у своїх можливостях, знаннях у проявах діяльності;
- серед домінуючих мотивів професійної діяльності студентів (мотиваційний компонент) виявлені задоволеність студентів обраною професією, включеність студентів у навчання, спрямованість на навчальну діяльність, але наявність корисливих мотивів навчання;
- успішність у навчанні (поведінковий компонент) характеризується середнім рівнем у більшості студентів (89-75 балів - «добре», «В»).

Ілюстративно дані щодо проявів професійної самоактуалізації студентів представлено на рис. 1.

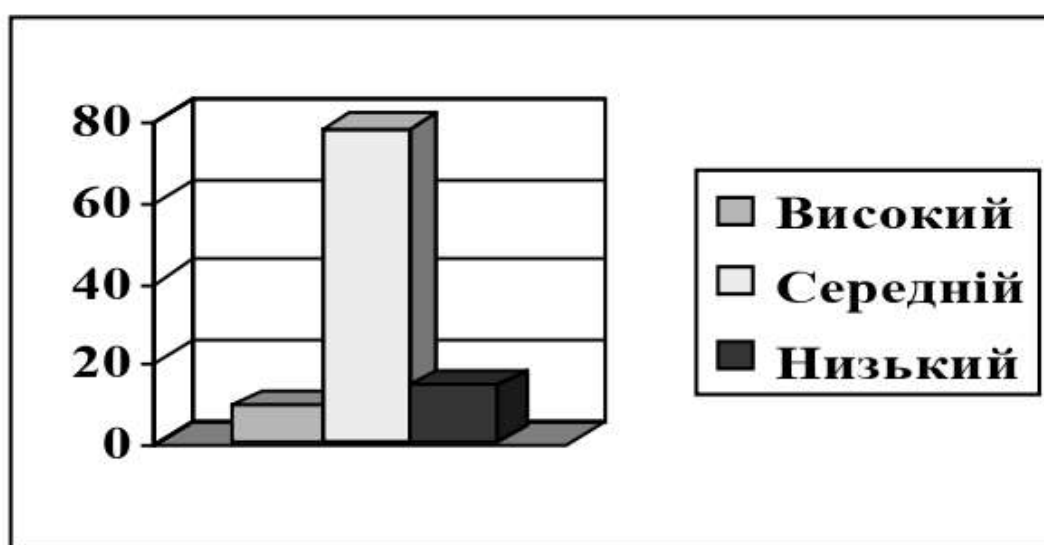


Рис. 1. Дані про рівень професійної самоактуалізації студентів

Кореляційний аналіз емпіричних даних показав наявність виразного рівня взаємозв'язку між загальним рівнем соціально-психологічної адаптації і загальним рівнем професійної самоактуалізації студентів ($\rho^s=0,60$), та стало підставою для

висновку: чим вищий рівень професійної самоактуалізації особистості, тим вищий рівень її соціально-психологічної адаптації, і навпаки (див. табл. 2.).

Таблиця 2

Дані щодо зв'язку соціально-психологічної адаптації та професійної самоактуалізації студентів (ρ^s)

| | Компоненти професійної самоактуалізації у студентів | | | |
|--|---|--------------|--------------|---|
| | Когнітивний | Мотиваційний | Поведінковий | Загальний рівень професійної самоактуалізації |
| Загальний рівень соціально-психологічної адаптації | 0,49 | 0,21 | 0,38 | 0,60 |

Натомість вивчення інтимно-сімейної самоактуалізації студентів за показниками, які відповідають компонентам феномену, виявило, що у досліджуваних домінують високий та середній її рівні (по 41%):

- знання студента про майбутні ролі в інтимно-сімейних відносинах (когнітивний компонент) характеризуються наявністю адекватних знань, уявлень, рольових домагань та очікувань щодо себе та партнера у шлюбних стосунках;
- серед мотивів вступу до інтимно-сімейних відносин (мотиваційний компонент) домінують любов і спільність поглядів та інтересів, говорить про адекватні мотиви створення сім'ї;
- готовність і виконання інтимно-сімейних ролей (поведінковий компонент) характеризується підготовленістю до сімейного життя, наявністю коханої людини та ролі, яку людина виконує у своєму інтимно-сімейному житті.

Ілюстративно дані щодо рівня інтимно-сімейної самоактуалізації студентів представлено на рис. 2.

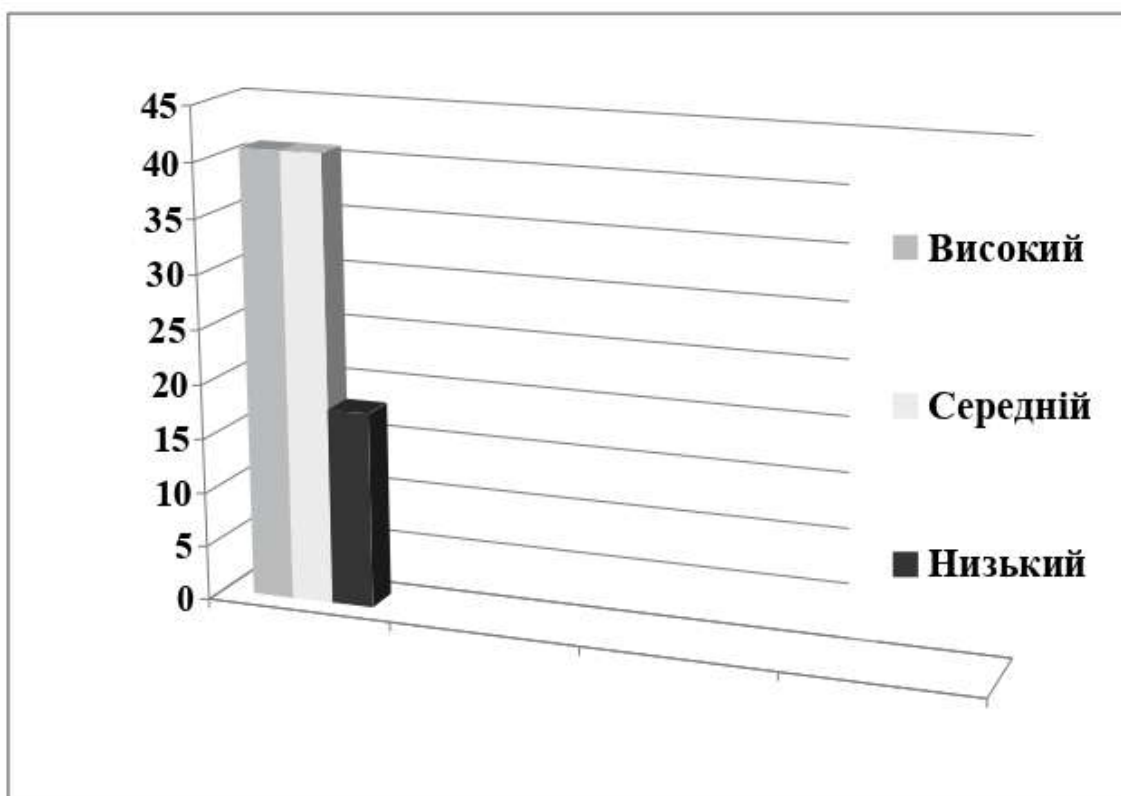


Рис.2. Дані про рівень інтимно-сімейної самоактуалізації студентів

Кореляційний аналіз емпіричних даних засвідчив наявність високого рівня взаємозв'язку між соціально-психологічною адаптацією і самоактуалізацією в інтимно-сімейній сфері життєдіяльності ($\rho^s=0,71$). Тобто, чим вищий рівень інтимно-сімейної самоактуалізації особистості, тим вищий рівень її соціально-психологічної адаптації, і навпаки (див. табл. 3.).

Отже, результати дослідження доводять, що особистісна самоактуалізація, зокрема у професійній та інтимно-сімейній сферах життєдіяльності, є важливим засобом підвищення ефективності соціально-психологічної адаптації студентів в умовах ВНЗ. Поповнено знання щодо засобів підвищення успішності адаптації студентів в умовах професійної підготовки та особистісного становлення студентів, щодо особливостей самоактуалізації студентів у професійній та інтимно-сімейній сферах, що має теоретичне та практичне значення.

Таблиця 3

Дані щодо зв'язку соціально-психологічної адаптації та інтимно-сімейної самоактуалізації студентів (ρ^s)

| | Компоненти інтимно-сімейної самоактуалізації у студентів | | | |
|--|--|--------------|--------------|--|
| | Когнітивний | Мотиваційний | Поведінковий | Загальний рівень інтимно-сімейної самоактуалізації |
| Загальний рівень соціально-психологічної адаптації | 0,53 | 0,75 | 0,62 | 0,71 |

Література

1. Большакова О. Н. Самостоятельность, творчество, инициатива: монография / Ольга Николаевна Большакова. – Т.: Изд-во "STT", 2010. – 180 с.
2. Коростылева Л.А. Психология самореализации личности: Основные сферы жизнедеятельности: дис доктора психол. наук: 19.00.01 / Коростылева Людмила Алексеевна. - М.: РГБ, 2003. – 284 с.
3. Крысько В. Г. Психология и педагогика: Схемы и комментарии / Владимир Гаврилович Крысько - М.: Изд-во Владос-пресс, 2001. — 368 с.
4. Матющенко І.М. Про підхід до дослідження проблем соціально-психологічної адаптації випускників допоміжних шкіл / Матющенко І.М., Хохліна О.П. // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Тези доповідей V міжн. наук.-прак. конф. – К.: Ун-т „Україна”, 2004. – С.286-287.

5. Педагогика: [учебное пособие] / В.А. Сластенин, И.Ф. Исаев, А.И.Мищенко, Е.Н. Шиянов.-М.: Школа-пресс, 2004. -512 с.
6. Психологія особистості: словник-довідник / [ред.-упоряд. П. Горностай, Т.Титаренко]. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
7. Реан А. А. Практическая психодиагностика личности: Учебное пособие для вузов / Артур Александрович Реан. — СПб.: СПбУ, 2001. – 224 с.
8. Степанова Е.И. Психология взрослых - основа акмеологии / Елена Ивановна Степанова.- СПб., 1995. – 450 с.
9. Хохліна О.П.Психолого-педагогічне забезпечення соціалізації дитини в освітньому закладі: теоретичний аспект проблеми / Хохліна О.П. // Актуальні проблеми психології: Зб. наук. пр. Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. Том XI. – Соціальна психологія. – Вип. 6. – Книга II. – С. 416-424.

Злагодух В.

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСОБИСТІСНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ У ЖІНОК-КЕРІВНИКІВ

Актуальність дослідження полягає в тому, що в останні кілька десятиліть уявлення про інститут сім'ї трансформуються у зв'язку зі змінами економічного та політичного стану в Україні. На зміну традиційним уявленням рольових моделей поведінки чоловіка та жінки в сім'ї постають нові, змінені моделі, які по-різному можуть впливати на традиційні погляди суспільства та все менше відповідають сформованій у віках схемі рольового функціонування. Сучасна жінка набуває багато можливостей особистісної та професійної реалізації разом з тим, потреба у виконанні ролі «матері», «господарки», «берегині сімейного добробуту» відходить на другий план. Саме проблема вибору пріоритетів в житті жінок обумовила вибір теми нашого дослідження.

Рольові очікування й домагання у шлюбі досліджували Ю.Є.Альошина, О.М. Волкова, О.К.Дмитренко, Е.Г.Ейдемільер,

НАШІ АВТОРИ

ЯГОДЗІНСЬКИЙ Сергій Миколайович – доктор філософських наук, професор, декан Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій

АРДАШОВА Ярослава Ігорівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри авіаційної психології

ВАШЕКА Тетяна Володимирівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри авіаційної психології

ВЛАСОВА–ЧМЕРУК Оксана Миколаївна – старший викладач кафедри авіаційної психології

ГІРЧУК Олеся Василівна – старший викладач кафедри авіаційної психології

ГІЧАН Іван Степанович – кандидат психологічних наук, доцент

ГОРДІЄНКО Катерина Олександрівна – завідувач лабораторії, викладач кафедри авіаційної психології

ГОРСЬКИЙ Олексій Миколайович – кандидат технічних наук, доцент

ДОЛГОВА Олена Миколаївна – біологічних наук, доцент кафедри авіаційної психології

ЗЛАГОДУХ Вікторія Вікторівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри авіаційної психології

ЛИЧ Оксана Миколаївна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри авіаційної психології

МЕРЦІЙ Тетяна Володимирівна – кандидат філософських наук

ІЧАНСЬКА Олена Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри авіаційної психології

ПОДКОПАЄВА Юлія Валеріївна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри авіаційної психології

ПОМИТКІНА Любов Віталіївна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології

РУДЕНКО Микола Петрович – кандидат військових наук, професор кафедри авіаційної психології

СЕЧЕЙКО Олена Віталіївна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри авіаційної психології

СПАСІЧЕНКО Володимир Миколайович – викладач

ХОХЛІНА Олена Петрівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології

Наукове видання

**ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ У ПСИХОЛОГІЧНИХ ВИМІРАХ
СПІЛЬНОТ ТА ПРОФЕСІЙ
В УМОВАХ МЕРЕЖЕВОГО СУСПІЛЬСТВА**

Монографія колективна

Упорядники:

**ПОМИТКІНА Любов Віталіївна
ХОХЛІНА Олена Петрівна**

За достовірність та логічний виклад поданих матеріалів
відповідальність несуть автори

Макетування – Гордієнко К.О.

Формат 60x84 1/16. Папір офсет. Гарнітура Times New Roman.
Друк ризографічний. Ум. друк. арк. 26.6. Наклад 500 прим. Зам. № 124.

Видавництво ТОВ «Альфа-ПК».

Посвідчення про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК
зв №1806 від 25.05.2004р.

01001, м. Київ, вул. Малопідвальна 21/8. тел. 270-73-54.